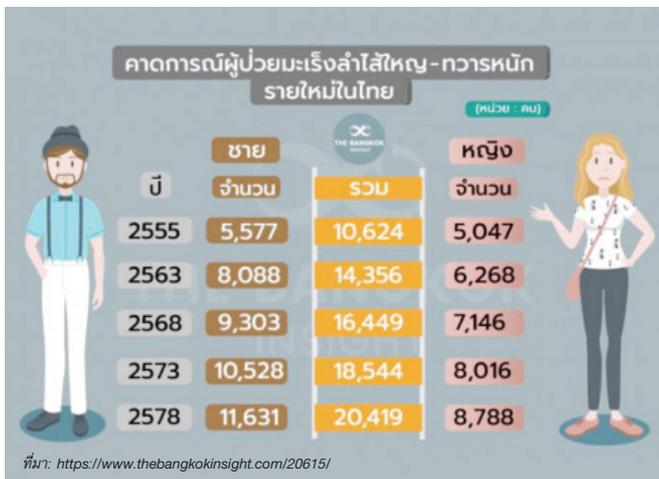

การตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรง ด้วยวิธี FIT Test

โรคมะเร็งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลกและประเทศไทย จากรายงานขององค์การอนามัยโลกปี ๒๕๖๑ พบว่าโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงเป็นสาเหตุการเสียชีวิตเป็นอันดับ ๒ ของประชากรทั่วโลก โดยมีการคาดการณ์ว่าจะมีจำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงประมาณ ๘๖๒,๐๐๐ รายในปีนี้ และจากสถิติโรคมะเร็งโดยสถาบันมะเร็งแห่งชาติ พบว่าจำนวนผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก ๑๐,๖๒๔ ราย ในปี ๒๕๕๔ มาเป็น ๑๒,๕๖๓ ราย ในปี ๒๕๕๗ จึงมีการคาดการณ์ว่า หากไม่มีนโยบายการคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่อย่างจริงจัง จำนวนผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงจะเพิ่มขึ้น ๒ เท่า ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ดังภาพ

โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงเป็นโรคมะเร็งที่สามารถทำการตรวจคัดกรองได้ตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ซึ่งสามารถทำการรักษาให้หายขาดได้และใช้ค่าใช้จ่ายในการรักษาน้อยกว่าการรักษาในระยะลุกลามมาก นอกจากนี้ยังสามารถตรวจพบได้ในระยะที่ยังไม่เป็นมะเร็งคือ อะดีโนมา (Adenoma) ซึ่งเมื่อทำการรักษาโดยการผ่าตัดแล้วจะสามารถป้องกันการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่ได้ด้วย ดังนั้นการตรวจคัดกรองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สามารถทำได้โดยการตรวจหาเม็ดเลือดแดงแฝงในอุจจาระด้วยวิธี

ฟิคอล อิมมูโนเคมีคอล เทส (Fecal Immunochemical Test, FIT) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันในปัจจุบันเนื่องจากขั้นตอนในการเตรียมตัวไม่ยุ่งยากซับซ้อน และสามารถทำการตรวจคัดกรองได้ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือที่บ้าน

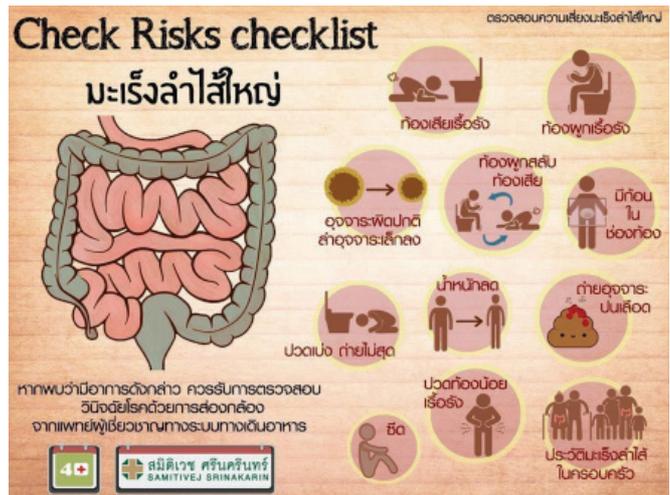
หลักการการทำงานของ FIT Test (Fecal Immunochemical Test for Hemoglobin)

ที่มา: http://www.nci.go.th/th/File_download/D__index/ptu/update1761/4.%20วิธีการตรวจอุจจาระ__update%20V.7%2017-01-61.pdf

ฟิคอล อิมมูโนเคมีคอล เทส เป็นวิธีการตรวจหาเม็ดเลือดแดงที่แฝงในอุจจาระ โดยการทำปฏิกิริยาระหว่างอิวแมน แอนติบอดี (Human antibodies) ที่จำเพาะต่อโกลบิน (Globin) อัลบูมิน (Albumin) หรือส่วนประกอบอื่นๆของเลือด โดย FIT มีความจำเพาะต่อเม็ดเลือดของมนุษย์โดยไม่ถูกรบกวนด้วยอาหาร รวมถึงเลือดที่ออกจากทางเดินอาหารส่วนล่างด้วย โดยปกติแล้วอุจจาระที่เราขับถ่ายทุกวันจะไม่มีเม็ดเลือดปนอยู่เลย แต่ถ้ามีอาการของมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงแล้วอาจมีเลือดออกจากตัวก่อนมะเร็งได้ แต่ข้อจำกัดของการตรวจที่ต้องทำความเข้าใจก็คือมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงในบางครั้งอาจมีหรือไม่มีเลือดปนออกมากับอุจจาระก็ได้ ดังนั้นการตรวจพบเม็ดเลือดในอุจจาระจึงไม่ได้หมายความว่าจะเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรง เนื่องจากยังมีความผิดปกติอื่นๆที่

อาจทำให้มีอาการเลือดออกปนมาในอุจจาระได้ เช่น ตึงเนื้อ (Polyp) ลำไส้อักเสบ (Colitis) ไตเวอร์ติคูไลติส (Diverticulitis) ริดสีดวงทวาร (Hemorrhoid) รวมถึงการปนเปื้อนจากเลือดขณะมีรอบเดือนด้วย ดังนั้นหากพบว่ามึเลือดปนมาในอุจจาระอาจพิจารณาตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม เช่น การส่องกล้องทางเดินอาหาร เป็นต้น สำหรับผู้ที่มีอาการผิดปกติของการขับถ่าย เช่น มีมูกเลือดหรือเลือดดำปนออกมากับอุจจาระหรือมีอาการผิดปกติ หรือผู้ที่มีประวัติญาติสายตรงเป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรง แนะนำให้ไปพบแพทย์ได้เลย โดยที่ไม่ต้องทำการตรวจหาเลือดแฝงในอุจจาระ อาการผิดปกติที่ควรไปพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม ได้แก่ ท้องเสียเรื้อรัง ท้องผูกเรื้อรัง น้ำหนักลด เป็นต้น ดังภาพ

ทั้งนี้ อายุที่เหมาะสมที่ควรจะเริ่มตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงในประชากรทั่วไป แนะนำเริ่มต้นที่อายุ ๕๐ ปีขึ้นไปทั้งในเพศชายและเพศหญิง หากมีประวัติญาติสายตรงเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงแนะนำให้ทำการคัดกรองเร็วขึ้น ๑๐ ปี ก่อนอายุของบุคคลในครอบครัวที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงโดยมีคำแนะนำเกี่ยวกับการส่องกล้องทางเดินอาหารในผู้ที่มีประวัติบุคคลในครอบครัวพบมะเร็งลำไส้ใหญ่ตั้งใน

ตาราง

เนื่องจากประชากรโดยทั่วไปมักจะละเลยการตรวจคัดกรองโรคนี้อย่างจริงจัง ส่งผลให้พบผู้ป่วยโรคนี้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการดูแลใส่ใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและหมั่นตรวจเช็คอย่างสม่ำเสมอ ก็เป็นการรู้เท่าทันมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงและยังเป็นหนทางในการป้องกันโรคได้ในระยะยาวอีกด้วย

คำแนะนำการตรวจส่องกล้องลำไส้ใหญ่ในผู้ที่มีประวัติบุคคลในครอบครัวพบมะเร็งลำไส้ใหญ่	
ญาติที่เป็นโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่	คุณควรรับการตรวจส่องกล้องลำไส้ใหญ่เมื่อไหร่?
- ถ้ามีพ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก เป็นโรคนี้อันหนึ่งคน เมื่ออายุมากกว่า ๖๐ ปี	- เริ่มตรวจเมื่อคุณมีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป - ถ้าผลการส่องกล้องปกติ ควรส่องกล้องตรวจทุก ๑๐ ปี
- ถ้ามีพ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก เป็นโรคนี้อันหนึ่งคน เมื่ออายุน้อยกว่า ๖๐ ปี	- ให้นำอายุของญาติที่เริ่มเป็นลบ ๑๐ ปี แต่ไม่เกินอายุ ๕๐ ปี เช่น “ญาติป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ เมื่ออายุ ๖๐ ปี คุณควรรับการตรวจมะเร็งลำไส้ใหญ่เมื่อคุณมีอายุ ๕๐ ปี” - ถ้าผลการส่องกล้องปกติคุณควรส่องกล้องตรวจทุก ๕ ปี
- ถ้ามีพ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก เป็นโรคนี้นี้มากกว่า ๑ คน	- เริ่มตรวจเมื่อคุณมีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป - ถ้าผลการส่องกล้องปกติ ควรส่องกล้องตรวจทุก ๑๐ ปี
- ถ้ามีปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา เป็นโรคนี้นี้มากกว่า ๑ คน	- เริ่มตรวจเมื่อคุณมีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป - ถ้าผลการส่องกล้องปกติ ควรส่องกล้องตรวจทุก ๑๐ ปี

ที่มา: <https://www.chulacancer.net/patient-list-page.php?id=41>

เอกสารอ้างอิง

- World Health Organization. Cancer [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer>
- THE BANGKOK INSIGHT. สถิติคนไทยป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ฯ พุ่ง เหตุบริโภคเนื้อแดง เนื้อแปรรูป [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thebangkokinsight.com/20615/>
- CHULA CANCER รังสีรักษาและมะเร็งวิทยา. การตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.chulacancer.net/patient-list-page.php?id=41>
- TNN24. สถาบันมะเร็งแห่งชาติจับตาสถิติผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แนะนำหลีกเลี่ยงเนื้อแดง [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึง

ได้จาก: <https://www.tnnthailand.com/content/2655>

- สถาบันมะเร็งแห่งชาติกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. การตรวจหาเลือดแฝงในอุจจาระ Fecal immunochemical test (FIT) [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึงได้จาก: http://www.nci.go.th/th/File_download/D__index/ptu/update1761/4.%20วิธีการตรวจอุจจาระ__update%20V.7%2017-01-61.pdf
- สถาบันมะเร็งแห่งชาติกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. การคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่และไส้ตรง [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ ๓๑ ต.ค. ๒๕๖๑]. เข้าถึงได้จาก: http://www.nci.go.th/th/File_download/D__index/ptu/update1761/2.%20วิธีการตรวจหาเลือดแฝงในอุจจาระ__17%20Jan%202018.pdf